DELTAPLAN TECHNIEK
MIDDEN-BRABANT

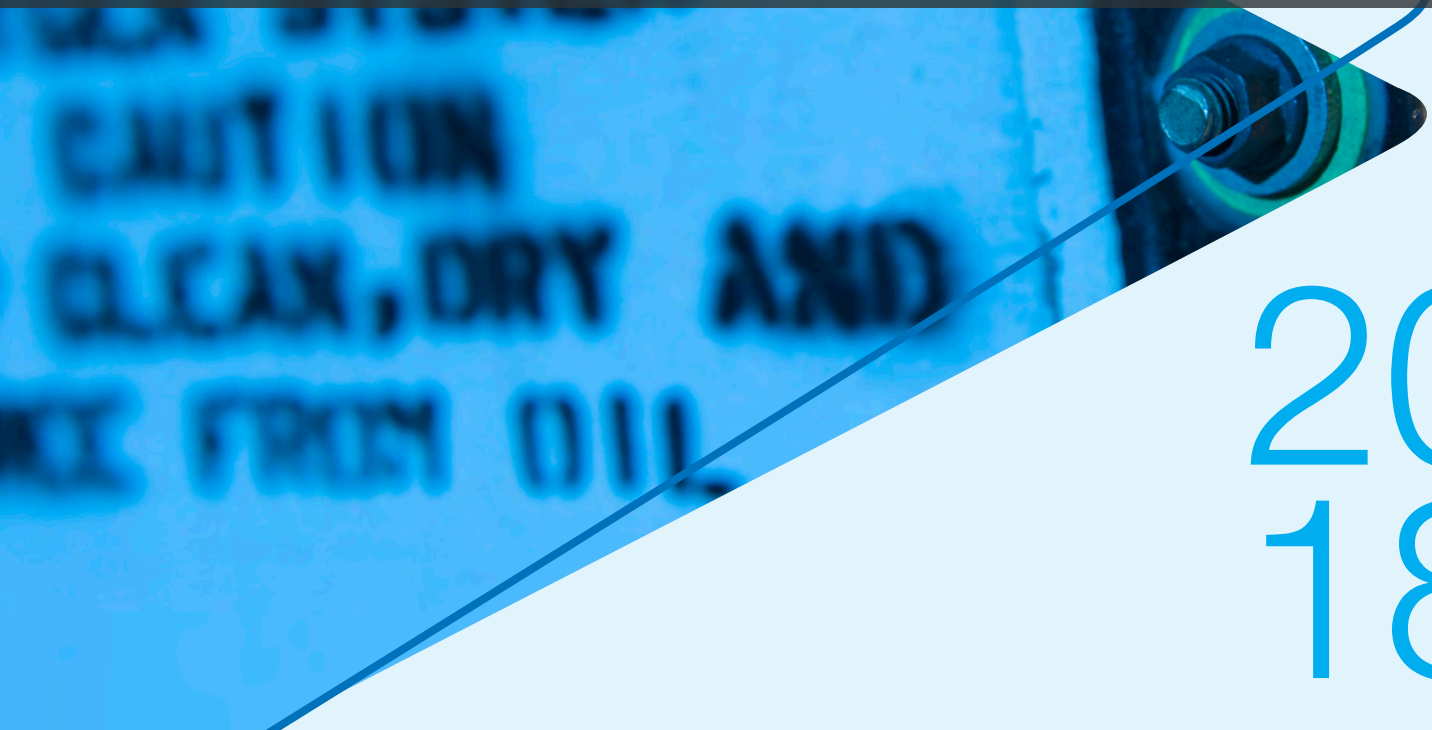

2018

SVMT
ROC TILBURG

INHOUDSOPGAVE

03 **1. Voorwoord**

04 **2. De uitdaging voor de regio Midden-Brabant**

06 **3. Het Deltaplan Techniek**

- *3.1 Top 30 Topbedrijven in Techniek*
- *3.2 Wetenschap & Technologie in het primair onderwijs*
- *3.3 Gezamenlijke aanpak VO en bedrijfsleven voor loopbaanoriëntatie en –begeleiding*
- *3.4 Stagecarrousel Techniek*
- *3.5 Tilburgse Techniek Keten*
- *3.6 Assessment Centre Techniek (ACT)*
- *3.7 Ontsluiting van het bestaande*
- *3.8 Van meten = weten naar human capital agenda's*
- *3.9 Organiserend vermogen: Toptechniek in bedrijf*
- *3.10 Dutch Technology Week – Tilburg Try-out*

22 **4. Governance**

28 **5. Hoe nu verder?**

30 **Bijlage 1. Groslijst uit de werksessies**

1. VOORWOORD

In de regio Midden-Brabant, met haar sterke maak-industrie, groeit de behoefte aan gekwalificeerd technisch personeel sterk.
Tegelijkertijd neemt de instroom van jongeren in technische (beroeps) opleidingen af. En ook het aanbod van technisch beroepsonderwijs in de regio staat onder druk.

De afgelopen jaren zijn verschillende initiatieven gestart, zoals de oprichting van het Ontdekstation in de Tilburgse Spoorzone. Hiermee worden jongeren al vroeg warm gemaakt voor techniek. Mooie ontwikkelingen, maar het is nog onvoldoende om het hoofd te bieden aan de uitdaging die voor ons ligt. Vertegenwoordigers uit de overheid, het bedrijfsleven en het onderwijs willen een extra impuls geven aan het onderwerp, het hernieuwd elan geven. Daarom is in 2017 een proces gestart waarin is gekeken naar acties en projecten. Dit heeft geresulteerd in een Deltaplan Techniek Midden-Brabant. Hierin staat een tiental samenhangende actielijnen waar we met elkaar aan gaan werken. “Met het Deltaplan Techniek markeren we een belangrijk moment”, stelt Erik de Ridder, wethouder Economie en Arbeidsmarkt, trots. “Het laat zien dat we samen met bedrijven en onderwijsinstellingen in onze stad en regio de schouders onder deze uitdaging zetten. Samen gaan we de verbinding tussen leerlingen en banen leggen. Samen gaan we laten zien dat techniek een sexy sector is. Samen laten we zien dat er kansen voor jong en oud zijn op de arbeidsmarkt in Midden-West Brabant.” Een aantal van de actielijnen kan direct opgepakt en uitgevoerd worden, andere vragen nog om nadere uitwerking. Dat komt vooral door hun vernieuwende karakter voor onze regio.

Het Deltaplan Techniek Midden-Brabant is bedoeld als een groeimodel, een adaptieve agenda waar na verloop van tijd nieuwe initiatieven een plek in kunnen en moeten krijgen en andere kunnen verdwijnen. Het moet als het ware mee-ademen met de behoeften, wensen en benodigdheden. Maar ook met (on)mogelijkheden, die zich in de loop der tijd voordoen. “In onze regio staat het bieden van ruimte voor talentontwikkeling centraal. Alle talenten op alle niveaus voor alle leeftijden. Een leven lang leren,” merkt Marcelle Hendrickx, wethouder Onderwijs, op. “Ook in het techniekonderwijs. Ik ben dan ook enorm verheugd over de samenwerking met onze partners in dit Deltaplan. Ook zij stellen immers de leerling en het talent van de leerling centraal. Het plan is een mooie en noodzakelijke vervolgstap in de verbinding van het onderwijs met de arbeidsmarkt.”

We zien het Deltaplan als een vervolgstap in een lange-termijn proces om met alle partners te werken aan vernieuwing, verbinding en verwezenlijking van de gezamenlijke initiatieven en ambities. In het vervolg beschrijven we beknopt wat de uitdaging is voor de Regio Midden-Brabant, welke actielijnen we daar aan willen verbinden vanaf 2018 en hoe we dit organiseren.

Marcelle Hendrickx
wethouder Onderwijs

Erik de Ridder
wethouder Economie en Arbeidsmarkt

2. DE UITDAGING VOOR DE REGIO MIDDEN-BRABANT

Na enkele jaren van economische tegenspoed laat de regio Midden-Brabant een zeer krachtige ontwikkeling zien. De regio behoort met groeicijfers over 2017 van meer dan 3% economisch gezien tot de voorhoedespelers binnen de provincie Noord-Brabant en Nederland als geheel. Alhoewel de regio Midden-Brabant een relatief gediversifieerde economie kent, hangen de economische prestaties nog altijd sterk samen met de ontwikkelingen van de regionale maakindustrie (van high-tech en automotive tot de metaal-, rubber- en kunststoffen verwerkende industrie), de bouwnijverheid, de installatie- en onderhoudsbranche en de sector transport en logistiek. De sterke economische groei wordt in belangrijke mate dan ook door deze sectoren gedragen. Gesteund door de economische voorspoed is de arbeidsmarkt ook op volle toeren gaan draaien. We zien het aantal vacatures stelselmatig weer toenemen en de werkloosheid snel verminderen. Keerzijde is echter dat dit leidt tot een steeds sterkere krapte op de arbeidsmarkt in de techniek en deze is in ruim acht jaar tijd niet zo krap is geweest. Dat geldt voor Nederland als geheel maar voor de regio Midden-Brabant in het bijzonder.

Verwacht wordt dat de technische sectoren in Midden-Brabant directe werkgelegenheid zullen bieden in 2020 aan ruim 33 duizend technici. Dat staat ongeveer gelijk aan 16% van de totale werkgelegenheid in Midden-Brabant. Als we specifiek kijken naar de metaalsector, waaronder veel MBK-ers, dan zien we dat in 2017 bijna 400 bedrijven actief zijn die samen verantwoordelijk zijn voor de werkgelegenheid van 7500 mensen.

De behoefte aan goede vakmensen en professionals is groot, zowel door uitbreidings- als door vervangingsvraag. Landelijk is sprake van een sterke groei in het aantal nieuwe vacatures in de techniek met ruim 36% over de 1e helft van 2017. In het aantal openstaande vacatures is die groei zelfs 64%. In de regio Midden-Brabant is die groei echter nóg sterker: +51% (nieuwe vacatures) en +82% (openstaande vacatures). In het bijzonder mbo-opgeleide technici blijken moeilijk te vinden: servicemonteurs, cnc-verspaners/draaiers/frezers, engineers, procesoperators, enz. Het UWV en het ROA voorspellen een sterke behoefte aan geschoolde vaklieden met een middelbaar beroepsniveau en schatten dat, bij ongewijzigd beleid, tot en met 2020 jaarlijks 20 duizend Mbo-technici te weinig worden opgeleid in Nederland om aan de vraag te kunnen voldoen. Met de sterke economische groei van Midden-Brabant en de afhankelijkheid van de technische sectoren is de conclusie snel getrokken dat de regionale economie hier ernstige gevolgen van zal ondervinden.

De ernst van de situatie blijkt des te meer als rekening wordt gehouden met de instroom van leerlingen in de technische opleidingen, met name op vmbo en mbo niveau. Uit de jaarlijkse monitor van het Platform Bèta Techniek blijkt dat het aantal leerlingen in bèta-technische opleidingen aan het ROC Tilburg tussen de schooljaren 2010/2011 en 2015/2016 met 41% is afgenomen. Ook zien we een sterke afname in het aantal mbo gediplomeerden in de techniek van ruim 1600 in 2012 naar bijna 900 in 2016 (-/- 43%).

Ook in het vmbo, de belangrijkste kweekvijver voor de instroom van het mbo, is sprake van druk op het technisch georiënteerde onderwijs. Met ingang van het schooljaar 2016/2017 is landelijk de profielindeling in het vmbo gewijzigd.

Het oude 'brede techniekprofiel' heeft plaats gemaakt voor bèta-technische richtingen als 'Bouwen, wonen en interieur', 'Produceren, installeren en energie', 'Mobiliteit en transport', 'Media, vormgeving en ICT' en 'Maritiem en Techniek'.
We zien echter dat het merendeel van de vmbo-scholen in de regio Midden-Brabant heeft gekozen voor het profiel 'Dienstverlening en producten', waarbij techniek een (keuze)onderdeel vormt in een breed opleidingsprofiel. Minder dan 25% van de vmbo-leerlingen in Midden-Brabant in leerjaar 3 of 4 valt in een van de bèta-technische profielen. Op welke manier dit nieuwe onderwijsprofiel goed aan te sluiten valt op technisch vervolgonderwijs of –beroepen is nog onvoldoende scherp. Wat de kwantitatieve effecten op lange termijn zijn op de doorstroming van het vmbo richting mbo-techniek is evenmin duidelijk. Maar de vooruitzichten lijken niet gunstig, zeker in combinatie met het structureel afnemende aantal leerlingen dat überhaupt voor het vmbo kiest.

Het is echter niet zo dat bedrijfsleven, onderwijspartijen en overheden in de regio Midden-Brabant niet bezig zijn met het agenderen en aanpakken van de problematiek. Integendeel. Zo probeert het primair onderwijs het thema van techniek in haar aanbod te integreren, o.a. via het gemeenschappelijke project Wetenschap & Techniek regio Zuid-Midden-Brabant.
De ambitie is om daarbij nadrukkelijk deskundigheidsbevordering en een intensievere samenwerking met het bedrijfsleven te realiseren. In de vorm van het Ontdekstation is in de Tilburgse Spoorzone een inspirerende omgeving ontwikkeld voor vooral jongeren, maar ook voor leerkrachten en professionals die met techniek en wetenschap werken of zich willen doorontwikkelen. En in het Platform Promotie Techniek Midden Brabant (PPTMB) werken stakeholders en partners via bestaande en eigen projecten om gezamenlijk wetenschap en techniek te promoten onder kinderen en jongeren.

En toch wordt door deze partijen ervaren dat wat nu gedaan wordt niet voldoende is met het oog op de toekomst. Extra elan en nieuwe initiatieven en verbindingen zijn nodig.

"Techniek op de Agenda, ontwikkeling Human Capital agenda 2015-2020 Techniek in Midden-Brabant",
Hobeon / Wissenraet &Van Spaendonck i.o.v Midpoint Brabant
Bron: UWV. Exclusief entreeopleidingen
Bron: DUO
Stichting WTE, waarbij onderwijscoöperatie Tprimair penvoerder en projectleider is.

3. HET DELTAPLAN TECHNIEK

Het proces tot het deltaplan

Met het Deltaplan Techniek geven we een nieuwe impuls aan de regionale samenwerking om techniek (promotie) en de arbeidsmarkt voor techniek hoog op de agenda te houden en in gezamenlijkheid aan te pakken. De vorming van het Deltaplan is tegelijkertijd een sluitstuk van een proces dat is gestart naar aanleiding van een werkbezoek over techniekonderwijs in het vmbo/mbo van toenmalig staatssecretaris Dekker aan de regio eind 2016. Zijn boodschap was feitelijk een alarmsignaal over de situatie in Midden-Brabant en een oproep om in actie te komen. In de 1e helft van 2017 heeft een grote groep vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheden deel genomen aan discussies en werksessies met de vraag hoe de problematiek aan te pakken. De opbrengst van deze sessies bestond uit een brede verzameling van nieuwe en bestaande initiatieven, voorstellen, ideeën en suggesties die door een grote diversiteit aan spelers opgepakt zouden moeten worden. Een overzicht hiervan is te vinden in de bijlagen. Naar aanleiding daarvan is door alle betrokkenen overeen gekomen de opbrengsten te vertalen naar een Deltaplan Techniek. Een 'koplopersgroep' is gevormd van ondernemers, onderwijspartners en ambtenaren, die deze opgave in de 2e helft van 2017 op zich hebben genomen .
Het Deltaplan Techniek moet leiden tot:

A

Concrete inhoudelijke activiteiten die zorgen voor continuïteit maar ook vernieuwing. Daarbij kan het gaan om het borgen, ontsluiten en opschalen van het bestaande maar ook om het widentificeren en opvullen van de witte vlekken.

B

Een versterking van het proces waarmee de samenwerking in gang gebracht dan wel gehouden wordt. Met betrokkenheid van vele stakeholders, met oog op de lange termijn enrekening houdend met de gedeelde verantwoordelijkheden en commitment bij partners.

Het Deltaplan Techniek Midden-Brabant moet gezien worden als een 'levend' document, een adaptieve agenda dat voortdurend in ontwikkeling moet zijn en aanleiding geeft tot het voeren van de juiste discussie en actie. Het Deltaplan Techniek wil daarnaast ook voortbouwen op de nuttige en noodzakelijke acties en initiatieven, het is niet bedoeld als een vervangende agenda. Uitgangspunten voor het Deltaplan Techniek zijn talentontwikkeling (op alle niveaus en leeftijden), de koppeling met toekomstige (beroeps)perspectieven en een ketengerichte aanpak door de gehele onderwijsketen heen.

Aan de koplopersgroep hebben deelgenomen: Marvo, Art Tooling, Bosch Transmissies, VNO-NCW Brabant Zeeland, Tprimair, Campus013, 2College, ROC Tilburg, Platform Promotie Techniek Midden-Brabant, Broers Mbo College, Midpoint Brabant en de gemeente Tilburg.

De actielijnen van het Deltaplan Techniek Midden Brabant
De centrale doelstelling van het Deltaplan Techniek luidt als volgt:

> *"Onderwijs, bedrijfsleven en overheid gaan meer jongeren in de leeftijd van 4 tot 27 jaar en onbenutte reserves, zoals werkzoekenden en zij-instromers, motiveren om te kiezen voor techniek en te werken in de maakindustrie in Midden-Brabant. Dit gebeurt door ze te verleiden én op te leiden tot minimaal mbo-4, met als zichtbaar resultaat een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. "*

We zetten daarbij niet in op specifieke aantallen voor bijvoorbeeld extra instroom of groei. De leerlingaantallen dalen, elke sector of branche maakt jacht op leerlingen en talenten. Onbenut talent en zijinstroom zijn alternatieve bronnen. Gezien de ontwikkelingen is voor de korte tot middellange termijn het stabiliseren van de aantallen misschien nog het meest haalbare. Bovendien gaat het niet alleen om méér arbeidskrachten maar ook om andere arbeidskrachten, goed en anders opgeleid personeel in combinatie met factoren als robotisering en digitalisering.
Om deze doelstelling te kunnen realiseren is het nodig zijn om een aantal bestaande activiteiten te ondersteunen dan wel te intensiveren en een aantal nieuwe initiatieven te ondernemen. Het Deltaplan Techniek richt zich in 2018 op een tiental actielijnen:

1. Top 30 Topbedrijven in Techniek
2. Wetenschap & Technologie in het primair onderwijs
3. Gezamenlijke aanpak VO en bedrijfsleven voor loopbaanoriëntatie en –begeleiding
4. Stagecarrousel Techniek
5. Tilburgse Techniek keten
6. Assessment Centre Techniek (ACT)
7. Ontsluiting van het bestaande
8. Van meten = weten naar human capital agenda's
9. Organiserend vermogen: Toptechniek in bedrijf
10. Dutch Technology Week - Tilburg Try-out

Verbonden aan de stuurgroep Smart Industry van Midpoint Brabant. Het Deltaplan Techniek vormt een progamma binnen de Werktafel Human Capital.

Deze actielijnen zijn door de koplopersgroep uitgewerkt in separate projectfiches die in de implementatiefase als vertrekpunt gebruikt zullen worden. Hieronder volgt per actielijn een beknopte omschrijving met daarbij de inzet in 2018 en welke partners daar het voortouw in zullen nemen. Andere partijen die bij de actielijnen een bijdrage kunnen leveren zijn vanzelfsprekend welkom om aan te sluiten.

TOP 30 TOPBEDRIJVEN IN TECHNIEK

1 In de Top 30 aan Topbedrijven in de Techniek werken toonaangevende werkgevers uit de technische sectoren in de regio Midden-Brabant met elkaar samen om de regionale arbeidsmarkt voor de techniek een niveau hoger te tillen. Zij zijn kwaliteitsbedrijven en als het ware een etalage voor techniek. Deze bedrijven verbinden zich nadrukkelijk aan het Deltaplan Techniek, werpen zich op als ambassadeurs voor werken in de techniek, laten het goede voorbeeld zien in relatie tot modern werkgeverschap en werken structureel samen met partners in het onderwijs in brede zin. Dit laatste betreft activiteiten met het basisonderwijs, maar ook het meewerken aan opdrachten voor voortgezet onderwijs en stages. Daar tegenover staat dat zij eerder toegang krijgen tot talent en vakmanschap, positief wordt bijgedragen aan het bedrijfsimago, en toegang krijgen tot instrumenten en netwerken. Het streven is om de Top30 stelselmatig te laten uitgroeien en uiteindelijk aanzienlijk meer dan 30 bedrijven te laten deelnemen.

Wat in 2018?

- Bedrijven worden actief benaderd voor deelname aan het netwerk.
- 3 tot 4 bijeenkomsten.
- Een programma wordt opgesteld en de eerste gezamenlijke activiteiten worden uitgevoerd.
- Er wordt een “keurmerk” ontwikkeld.

Wie?

VNO-NCW, Koninklijke Metaalunie, Midpoint Brabant, gemeente Tilburg, Platform Promotie Techniek Midden-Brabant.

2 WETENSCHAP & TECHNOLOGIE IN HET PRIMAIR ONDERWIJS

De afgelopen jaren heeft het primair onderwijs in de regio Midden-Brabant een start gemaakt met het structureel inbedden van Wetenschap & Technologie (W&T) in het onderwijsaanbod voor alle leerlingen. Inzet is om bij leerlingen in de leeftijd van 4 tot 12 jaar de interesse voor wetenschap en technologie aan te wakkeren, door in te spelen op de verwondering en nieuwsgierigheid van kinderen en hun talentontwikkeling in brede zin. In 2015 is hiertoe door het primair onderwijs, met onderwijscoöperatie Tprimair als trekker, het project Wetenschap & Techniek regio Zuid-Midden-Brabant gestart. Ook is dit verbonden aan de inspanningen van het Platform Promotie Techniek Midden-Brabant. Inmiddels heeft een aantal PO-instellingen W&T structureel op de agenda en in het onderwijsaanbod, maar het betreft nog altijd de minderheid. Met de koppeling aan het Deltaplan Techniek willen we het belang van W&T in het basisonderwijs benadrukken en het project een extra impuls geven. Er zal tot 2020 verder ingezet worden op de professionalisering van leerkrachten in het PO in de wijze waarop W&T een plek krijgt in het curriculum. Daarbij gaat het nadrukkelijk ook om het vormgeven van samenwerking met het regionale bedrijfsleven. Daarnaast wordt ingezet op de verdere netwerkvorming tussen de schoolbesturen in de regio Midden-Brabant, Platform Promotie Techniek Midden-Brabant, Stichting Ontdekstation, Ontdekrijk, instellingen voor vmbo en mbo, Fontys HKE, enz. Daartoe wordt in 2018 gestart met het opzetten van een ondersteuningsstructuur voor een duurzame samenwerking tussen de hier genoemde partijen. Het ultieme doel is dat in 2020 alle basisscholen in de regio W&T structureel hebben ingevoerd in hun onderwijsprogramma's, waarbij de individuele scholen zelf de verantwoordelijkheid dragen voor de inhoud en de kwaliteit ervan.

Wat in 2018?

- Intensiveren van netwerk vorming tussen primair onderwijs en het bedrijfsleven.
- Opzetten ondersteunings-structuur voor duurzame samenwerking.
- Versterkte inzet op professionalisering en deskundigheidsbevordering van leerkrachten.

Wie?

Tprimair, Platform Promotie Techniek Midden-Brabant, vmbo en mbo instel-lingen, Fontys HKE, gemeente Tilburg, Ontdekstation en Ontdekrijk, bedrijfsle-ven (Topbedrijven in Techniek), Bureau CIST en Bibliotheek Midden Brabant.

3 GEZAMENLIJKE AANPAK VO EN BEDRIJFSLEVEN VOOR LOOPBAAN ORIËNTATIE EN –BEGELEIDING

Het ontwikkelen van een beeld van de wereld van techniek, en wat het betekent voor een latere maatschappelijke carrière, is een proces dat al start op jonge leeftijd. Het is niet voor niets dat in toenemende mate activiteiten voor techniekeducatie en –promotie gericht zijn op het primair onderwijs. Alhoewel er zeker ook aandacht bestaat voor jongeren die in de beginjaren van het voortgezet onderwijs zitten, is het beeld dat in onze regio hier nog onvoldoende invulling aan gegeven wordt. Daarom zetten we in op extra aandacht voor loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleiding (LOB), met als doelgroep de jongeren die in het voortgezet onderwijs in de voorbereiding zitten op bijv. hun profielkeuzen. VO scholen gaan proactief de samenwerking opzoeken met het regionale bedrijfsleven, bijvoorbeeld verenigd in de Top30 aan Topbedrijven. Samen zullen zij een programma opstellen waarin bestaande LOB-activiteiten worden doorontwikkeld en nieuwe activiteiten worden geïnitieerd. Naast de leerlingen vormen ook de ouders een doelgroep. Bij het opstellen van het programma zal nadrukkelijk ook de samenwerking opgezocht worden met partijen als het PPTMB.

Wat in 2018?

- Een pilot start met in eerste instantie 3 VO scholen en de Top 30 aan Topbedrijven in deTechniek.
- Projectorganisatie wordt opgezet en programma wordt ontwikkeld.
- Samenwerking met partners als PPTMB, Stichting Ontdek station wordt vormgegeven.
- De formele start van de pilot is het schooljaar 2018-2019. Verdere uitrol vindt plaats vanaf de zomer 2019.

Wie?

VO scholen (Campus013, 2College, Koning Willem II college) in samenwerking met deelnemende bedrijven van de Top30 Topbedrijven in Techniek.

STAGECARROUSEL TECHNIEK

4

In het streven naar een impuls voor een verbeterde loopbaanoriëntatie van leerlingen in het voortgezet onderwijs willen we met de Stagecarrousel Techniek de praktijk van techniek en de mogelijkheden daarbinnen beter laten zien. Met de ontwikkeling van de Stagecarrousel Techniek gaan leerlingen in één week tijd bij 3 tot 5 verschillende techniekbedrijven in de regio Midden-Brabant stage lopen, bij voorkeur in uiteenlopende sectoren en beroepsgroepen. Ook decanen en leerkrachten worden hierbij intensief betrokken. Het onderwijs maakt in het curriculum en de LOB activiteiten ruimte voor de nodige voorbereidingen, stagebezoeken zelf en de follow-up (ook naar ouders). Hiermee krijgen de jongeren en de onderwijsprofessionals een beter en gevarieerd inzicht in de wereld van techniek. Maar de Stagecarrousel Techniek draagt vanzelfsprekend ook bij aan het aangaan en verstevigen van de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.

Wat in 2018?

- In het schooljaar 2018-2019 start een pilot met 3 pilot scholen met verschillende opleidings niveaus. Deze scholen bieden ieder 10 tot 15 leerlingen een stagecarrousel.
- Bedrijven worden actief benaderd voor de gezamenlijke uitwerking van het programma en bijhorende activiteiten.

Wie?

VO scholen (Campus013, 2College, Koning Willem II college), VNO-NCW, Midpoint Brabant.

TILBURGSE TECHNIEK KETEN

5

Een van de grote uitdagingen voor de regio is om de infrastructuur voor techniekonderwijs te behouden en op termijn uit te breiden. Onder andere door de terugloop in het aantal techniekleerlingen in het Mbo en de keuze van veel Vmbo-scholen in de regio voor het profiel D&P leiden er toe dat het techniekonderwijs juist onder druk staat. Om binnen de context van gemaakte keuzen en bestaande mogelijkheden jongeren toch de mogelijkheden te bieden voor een carrière in de techniek zetten we in op een Tilburgse Techniek Keten. Hierbij werken we toe naar een doorgaande en versterkte leerlijn techniek voor Vmbo en Mbo. In eerste instantie door versterking van de samenwerking tussen de diverse instellingen en toe te werken naar gezamenlijke activiteiten en projecten. Gaandeweg moet dit leiden tot curriculaire afspraken, die in de uiterste vorm gezamenlijk meerjarig techniekonderwijs voor Vmbo-Mbo in kunnen houden.

Wat in 2018?

- Onderwijsinstellingen vormen een stedelijk netwerkoverleg voor techniek Vmbo/Havo en Mbo.
- Gezamenlijke (techniek) projecten worden geïdentifi ceerd en geïnitieerd.
- Het curriculum gericht op techniek wordt onderzocht op overlap en mogelijkheden tot aansluiting. De ervaringen elders in het land worden nadrukkelijk meegenomen, bijvoorbeeld van de Techniek keten Noord- en Midden Limburg.
- Voor de ontwikkeling voor een meerjarig curriculum wordt aansluiting gezocht bij de landelijke regeling Experimen ten Vakmanschapsroutes en Technologieroutes.

Wie?

VO-scholen en ROC Tilburg.

ASSESSMENT CENTRE TECHNIEK (ACT)

6

In de zoektocht naar voldoende en goed opgeleid personeel voor de technische beroepen moet niet enkel naar het onderwijs en jongeren gekeken worden. Evenzeer interessant zijn de mogelijkheden van zij-instroom vanuit andere sectoren en de instroom vanuit de groep mensen die nu niet deelnemen aan de arbeidsmarkt. Specifiek gericht op deze doelgroepen willen we vanaf 2018 werken aan de ontwikkeling van een Assessment Centre Techniek (ACT).
Werkzoekenden en zij-instromers worden proactief geworven voor een carrière in de technische sectoren, waarbij het ACT als praktijk-instrument wordt ingezet na de 1e selectie en diagnose door intermediairs. Als in het ACT de affiniteit en het talent op de werkvloer in kaart is gebracht zetten we een vervolgopleiding/ training op maat in. Essentieel daarbij is dat werkgevers bereid zijn hier een baangarantie aan te koppelen. Het ACT en de vervolgopleiding op maat worden een vast onderdeel van de Human Capital Agenda Techniek die 2 jaarlijks een update krijgt.

Wat in 2018:

- Een businesscase voor het ACT wordt ontwikkeld, uitgaande van 1 of 2 pilots met ieder 10 à 15 deelnemers en minimaal 1 deelnemend bedrijf.
- In Q2/Q3 worden de pilots uit gevoerd .
- Op basis van een gezonde businesscase volgt in Q4 een operationeel ACT.

Wie?
ART Tooling (1e pilot) en nog nader te werven andere bedrijven, ROC Tilburg, UWV en gemeente, Leerwerkloket.

7 ONTSLUITING VAN HET BESTAANDE

Wie in de wereld van techniekeducatie en –promotie duikt, ontdekt al snel een veelvoud aan partijen, platforms, websites, regelingen en instrumenten die zich daar op richten. Bovendien met een diversiteit in geografische focus, variërend van lokale initiatieven tot regionale en landelijke initiatieven. Het voordeel is dat er veel te kiezen valt, het nadeel is echter dat men door de bomen het bos niet meer ziet en uiteindelijk te weinig gebruik maakt van de mogelijkheden die er zijn. De weg er naar toe en de toegevoegde waarde zijn voor de doelgroepen onvoldoende duidelijk. Daarom vragen we met het Deltaplan Techniek aandacht voor verbetering van de toegang tot en ontsluiting van alles wat er op dit gebied voorhanden is richting jongeren, ouders, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven. Soms vraagt het om in te zetten op nieuwe of vernieuwende stappen in hetgeen wat wordt aangeboden. Maar het vraagt niet alleen om nieuwe instrumenten of platforms, evenzo om betere verbindingen en een afgestemde of gezamenlijke communicatie.

Wat in 2018?

- Met de diverse partijen en aanbieders op het gebied van techniek educatie in de regio Midden Brabant wordt verkend wat het concrete aanbod en instrumentarium is, wat het bereik en gebruik ervan is, en op welke manier hier een gezamenlijke agenda of werkwijze op ontwikkeld kan worden.

Wie?

Gemeente Tilburg, Platform Promotie Techniek Midden-Brabant, Platform Bèta Techniek, Midpoint Brabant.

VAN METEN = WETEN NAAR HUMAN CAPITAL AGENDA'S

8

De informatie en kennis over de arbeidsmarkt in de techniek voor de regio Midden-Brabant is verspreid over meerdere partijen en systemen. Bovendien zijn deze niet altijd toegankelijk, beschikbaar of op elkaar aansluitend. Het gaat bijvoorbeeld om inzicht in het aantal jongeren dat voor een opleiding in de techniek kiest, hoeveel er doorstromen naar technische vervolgopleidingen, het aantal afgestudeerden in de techniek en waar zij vervolgens gaan werken, de ontwikkeling in het aantal en type vacatures, maar ook de impact van bijvoorbeeld digitalisering en robotisering op toekomstige beroepen. Dit kan vervolgens gebruikt worden om voor sectoren en deelsectoren in de techniek specifieke human capital agenda's te ontwikkelen. Deze human capital agenda's zijn als het ware routekaarten voor de toekomstige arbeidsmarkt, en kunnen de basis vormen voor een planmatige en gezamenlijke arbeidsmarktaanpak op strategisch en tactisch niveau. Om zicht te houden op de ontwikkelingen in onze regio, en om actie te ondernemen waar nodig, is het van belang deze kennis en informatie structureel bijeen te brengen en te ontsluiten. Daarbij wordt met partners gekeken naar de meest praktische en bruikbare manier om dit vorm te geven.

Wat in 2018?

- Kennis en informatie over arbeidsmarkt & techniek wordt geïnventariseerd, bijeenge bracht en aangevuld.
- Verkend wordt op welke manier dit systematisch en geauto matiseerd georganiseerd en ontsloten kan worden.

Wie?

Midpoint Brabant, Gemeente Tilburg, UWV, Platform Bèta Techniek.

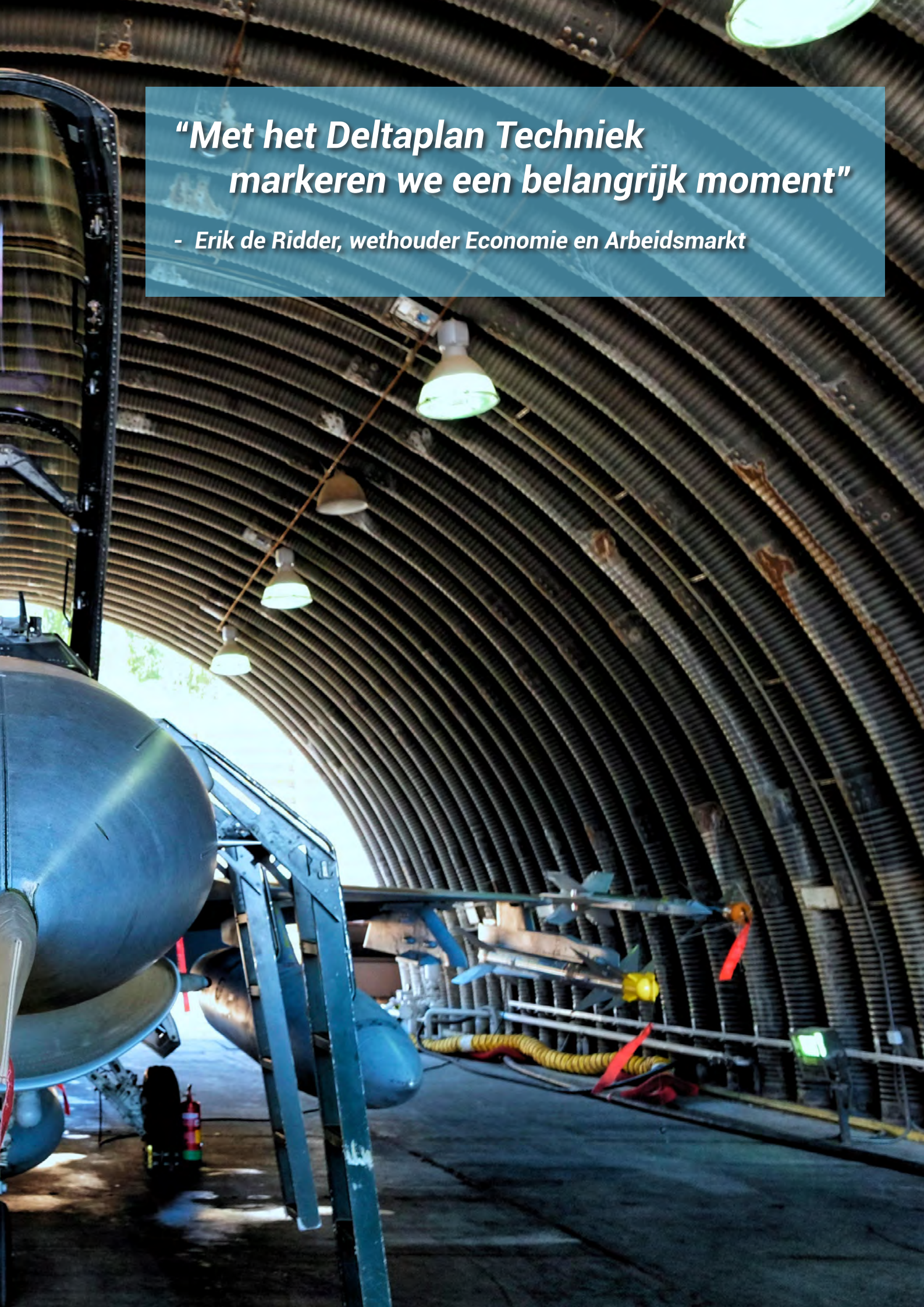

“Met het Deltaplan Techniek markeren we een belangrijk moment”

- Erik de Ridder, wethouder Economie en Arbeidsmarkt

ORGANISEREND VERMOGEN: TOPTECHNIEK IN BEDRIJF

9

Voor de uitvoering van het Deltaplan Techniek en om te zorgen voor de nodige verbindingen is een impuls vereist op het aanwezige organiserend vermogen in de regio. Het gaat dan om het initiëren en aanjagen van activiteiten, het verbinden van bestaande instrumenten en gremia en het voeren van een stuk regie over het geheel. Om dit te realiseren start met ingang van 2018 het regionale netwerk Toptechniek in Bedrijf Midden-Brabant, in samenwerking met het landelijke Platform Bèta Techniek. Het doel van dit netwerk is in het bijzonder om de verbindingen tussen het bèta-technische vmbo en mbo te versterken als ook de samenwerking met het bedrijfsleven. Maar ook om andere verbindingen te helpen realiseren, bijvoorbeeld met het primair onderwijs. Als Toptechniek in Bedrijf regio wordt kennisuitwisseling met andere regio's gefaciliteerd, krijgt de regio actieve ondersteuning vanuit het landelijke platform Bèta Techniek en worden vanuit het rijk middelen beschikbaar gesteld voor o.a. coördinatie van het netwerk.

Wat in 2018?

- De regio Midden-Brabant wordt Toptechniek in Bedrijf regio (onder de TiB regeling van het ministerie van OC&W).
- Een coördinator wordt aangesteld die de rol op zich neemt van initiëren, aanjagen, verbinden en regisseren.

Wie?

ROC Tilburg, Midpoint.

10 DUTCH TECHNOLOGY WEEK – TILBURG TRY-OUT

Al meerdere jaren weet de Dutch Technology Week (DTW) het onderwerp van hightech, wetenschap en industrie dichterbij het grote publiek te brengen. Het wil het enthousiasme en de trots op technologie én het technische bedrijfsleven versterken. In een tijdsbestek van 1 week wordt een groot en divers aantal activiteiten aangeboden aan diverse doelgroepen, van jongeren en hun ouders tot professionals in de hightech. Met de editie van 2017 heeft de DTW in totaal 38 duizend mensen weten te bereiken. De 7e editie in 2018 zal plaats vinden van 4 tot en met 9 juni. Alhoewel de organisatie en activiteiten zich concentreren op de regio Zuid-oost Brabant biedt de DTW ook volop kansen en mogelijkheden voor de regio Midden-Brabant, met haar sterke maakindustrie én behoeften aan voldoende en goed opgeleide vakmensen. Daarom willen we in 2018 voor de regio Tilburg een try-out organiseren waarbij een eigen programma met activiteiten wordt ontwikkeld. Dit zal in 2018 nog bescheiden in omvang zijn, maar bij gebleken enthousiasme moet het de opmaat vormen voor een uitgebreide deelname in 2019.

Wat in 2018?

- Samenwerking met de organisatie en partners van de Dutch Technology Week wordt geïntensiveerd.
- Met partners in de regio Tilburg wordt een aansprekend programma opgezet en uitgevoerd.
- Een evaluatie wordt uitgevoerd en na gebleken enthousiasme worden voorbereidingen in gang gezet voor deelname in 2019.

Wie?

Gemeente Tilburg, Midpoint Brabant.

“In onze regio staat het bieden van ruimte voor talentontwikkeling centraal. Alle talenten op alle niveaus voor alle leeftijden. Een leven lang leren.”

- Marcelle Hendrickx, wethouder Onderwijs

4. GOVERNANCE

Het Deltaplan Techniek verenigt het onderwijsveld (van basisonderwijs tot hoger onderwijs), het technische bedrijfsleven en de verschillende overheden in de regio in een gerichte aanpak om de komende jaren meer mensen te interesseren en te behouden voor werk in de techniek. Wil de aanpak succes hebben dan zal iedere betrokken partner hierin een aandeel moeten leveren. Soms vraagt dat iets anders of iets extra's van een partner, en dan is het belangrijk om terug te kunnen vallen op een effectieve sturing op de gezamenlijke afspraken/doelen die in het plan zijn gemaakt. Daarbij is het van belang dat sprake is van:

- Een transparante/herkenbare sturing, met voldoende mandaat en een brede vertegenwoordiging.
- Sturing vanuit een ontwikkelperspectief, immers het Deltaplan is geen vaststaande agenda maar voortdurend in beweging. Dat vraagt ook om voldoende nabijheid, expertise en flexibiliteit, georganiseerd in bijvoorbeeld werktafels rondom specifieke thema's.
- Aansluiting bij bestaande structuren in de regio. Hiermee willen we verbindingen bevorderen en versnippering voorkomen.

Gelet op het bovenstaande ligt het in de rede om met Midpoint Brabant, onze multi-helix gestuurde regionale economische ontwikkelingsorganisatie, in gesprek te gaan over de sturing op het Deltaplan Techniek. De doelstellingen en type acties van het Deltaplan Techniek sluiten uitstekend aan bij de brede doelstelling van het Midpoint Brabant Smart Industry programma, namelijk het versterken van de economische positie van de maakindustrie in de regio Midden-Brabant. Zoals dat bij alle sectoraal georiënteerde ontwikkelprogramma's bij Midpoint Brabant het geval is, staat ook hier de factor human capital als prioriteit op de agenda. Zo wordt al gewerkt aan onderwijsprojecten, bijvoorbeeld de PPS Luchtvaarttechniek. Het programma kent bovendien een bestaande stuurgroep, met een brede regionale vertegenwoordiging: met deelnemers uit het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheden.

Tenminste via de publieke vertegenwoordiging in de stuurgroep Smart Industry (en het AB van Midpoint Brabant) kunnen we het gesprek over de sturing op het Deltaplan Techniek agenderen. Het voorstel is dan om, vergelijkbaar met de governance op andere speerpuntsectoren van Midpoint Brabant, onder de stuurgroep een zogenaamde werktafel human capital in te richten. Hier kan de sturing op de uitvoering van het Deltaplan Techniek, in algemene -programmatische- zin, worden belegd. Op projectniveau vereist dit nog wel duidelijkheid over wat er van Midpoint Brabant wordt verwacht, in termen van

beoogd project resultaat, trekkerschap, doorlooptijden, beschikbare mensen en middelen. Zo doende zullen per project prestatieovereenkomsten moeten worden gesloten om de verwachtingen over en weer duidelijk te maken. De precieze inrichting van de overeenkomst is verder te definiëren in gesprek met Midpoint Brabant.

De leden van de werktafel werken vanuit de verschillende partners mee aan de implementatie van de activiteiten, adviseren over bestaande en nieuwe activiteiten aan de projectcoördinator (TiB – zie actielijn 9 'Organiserend vermogen'). De projectcoördinator doet dat op zijn beurt aan de stuurgroep, namens de werkgroep. De project coördinator rapporteert ook aan de stuurgroep. De stuurgroep Smart Industry grijpt waar nodig in als de doelstellingen van het plan in het gedrang komen en partners onvoldoende bijdrage leveren. De projectcoördinator kan op basis van een uit te werken begroting mandaat van de stuurgroep vragen om uitgaven te doen conform vastgestelde begroting, en dient afwijkingen te melden. De stuurgroep Smart Industry stelt nieuwe activiteiten vast, maar gaat ook over bijstellingen in activiteiten en bijstellingen in de begroting van het Deltaplan Techniek.

Voor sturing op realisatie van het Delta Plan Techniek is, bovenop de al in Midpoint Brabant Smart Industry vertegenwoordigde partijen, vertegenwoordiging gewenst:

- **Vanuit het ROBO voorzittersoverleg.**
  Het Regionaal Overleg Bedrijfsleven Onderwijs vormt een belangrijk overlegplatform van bedrijfsleven en onderwijs in de regio Tilburg, waarbij voor iedere technische opleidingsrichting een aparte ROBO bestaat. Deze ROBO's hebben een eigenstandige functie en meerwaarde om de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven op specifieke onderdelen te optimaliseren.

- **Van de Top 30 bedrijven in de techniek (Actielijn 1).**
  Het is belangrijk om de bedrijven die een ambassadeursrol willen en kunnen nemen in het Deltaplan en een voorbeeldfunctie uitoefenen ook te vertegenwoordigen, bij voorkeur door ook rekening te houden met een goede afspiegeling van de deelsectoren in techniek.

- **Van het Platform Techniek Langstraat.**
  Het Deltaplan Techniek is opgesteld vanuit een regionaal perspectief. Daarom is het van belang de regio hier ook in te verbinden, in het bijzonder met het Platform Techniek Langstraat.

Van het Primair en Voortgezet Onderwijs.
In de Stuurgroep Smart Industry is het onderwijs vertegenwoordigd vanuit het Mbo en Hoger Onderwijs. Gezien de brede insteek en ketenbenadering van het Deltaplan Techniek is het wenselijk om ook het primair en voortgezet onderwijs te betrekken.

Voorgesteld kan worden deze partijen zitting te laten nemen in aan de werktafel human capital Smart Industry.

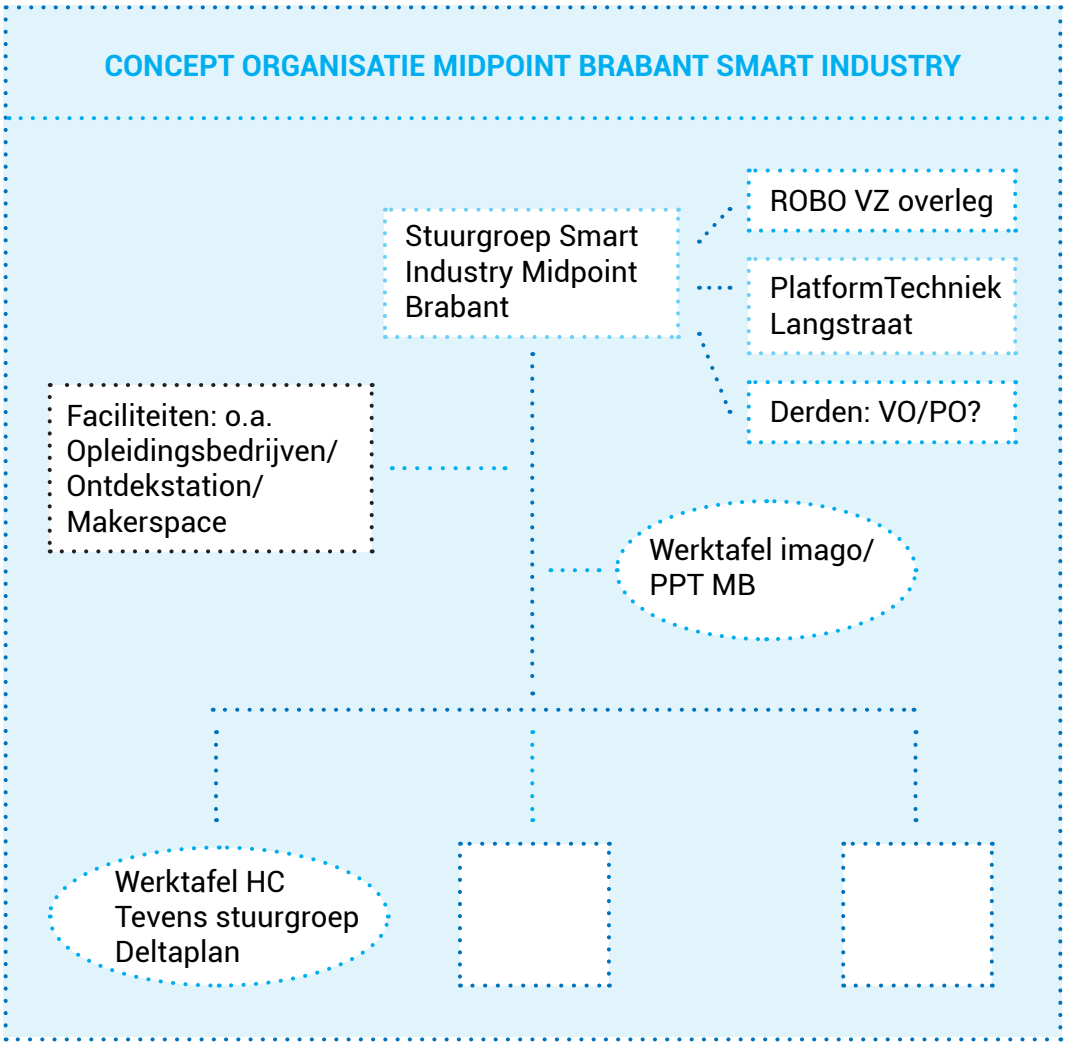

Het voorstel is om vergelijkbaar met de governance op andere speerpuntsectoren van Midpoint Brabant drie werktafels te organiseren die specifiek werkzaam zijn op een deelterrein, namelijk:

- werktafel Human Capital,
- werktafel Imago (platform promotie Techniek Midden Brabant)
- werktafel Innovatie/New Business.

De projectcoördinator (TiB – zie actielijn 9 'Organiserend vermogen'), die de activiteiten van het Deltaplan Techniek met de verschillende partners coördineert, rapporteert over de voortgang aan de stuurgroep Smart Industry van Midpoint Brabant. Gelet op de aard van de activiteiten in het Deltaplan Techniek vindt de projectcoördinator zijn thuisbasis voor verdere implementatie en uitwerking van het plan in de werktafel Human Capital. Voor de implementatie schakelt de projectcoördinator zo nodig met de beide andere werktafels Imago/Platform Promotie en Techniek en Innovatie/New Business. De leden van de werktafels werken vanuit de verschillende partners mee aan de implementatie van de activiteiten, adviseren over nieuwe activiteiten aan de projectcoördinator. De werktafels als geheel adviseren aan de stuurgroep Smart Industry. De stuurgroep Smart Industry grijpt waar nodig in als de doelstellingen van het plan in het gedrang komen en partners onvoldoende bijdrage leveren. De projectcoördinator heeft op basis van een uit te werken begroting mandaat om uitgaven te doen conform vastgestelde begroting, maar dient afwijkingen te melden. De stuurgroep Smart Industry stelt nieuwe activiteiten vast, maar gaat ook over bijstellingen in activiteiten en bijstellingen in de begroting van het Deltaplan Techniek.

Als het gaat om een brede vertegenwoordiging in de stuurgroep Smart Industry (gelet op de inzet van het Deltaplan Techniek) zetten we verder in op:

- **Vertegenwoordiging vanuit het ROBO voorzittersoverleg.**
  Het Regionaal Overleg Bedrijfsleven Onderwijs vormt een belangrijk overlegplatform van bedrijfsleven en onderwijs in de regio Tilburg, waarbij voor iedere technische opleidingsrichting een aparte ROBO bestaat. Deze ROBO's hebben een eigenstandige functie en meerwaarde om de samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven op specifieke onderdelen te optimaliseren. Om voor de verbinding met het Deltaplan Techniek te zorgen is het wenselijk om deelname in de stuurgroep vanuit ROBO te realiseren.

- **Vertegenwoordiging van de Top 30 bedrijven in de techniek (Actielijn 1).**
  Het is belangrijk om de bedrijven die een ambassadeursrol willen en kunnen nemen in het Deltaplan en een voorbeeldfunctie uitoefenen ook te vertegenwoordigen in de stuurgroep, bij voorkeur door ook rekening te houden met een goede afspiegeling van de deelsectoren in techniek.

- **Vertegenwoordiging Platform Techniek Langstraat.**
  Het Deltaplan Techniek is opgesteld vanuit een regionaal perspectief. Daarom is het van belang de regio hier ook in te verbinden, in het bijzonder met het Platform Techniek Langstraat.

- **Vertegenwoordiging van het Primair en Voortgezet Onderwijs.**
  In de Stuurgroep Smart Industry is het onderwijs vertegenwoordigd vanuit het Mbo en Hoger Onderwijs. Gezien de brede insteek en ketenbenadering van het Deltaplan Techniek is het wenselijk om ook het primair en voortgezet hierin te betrekken.

5. HOE NU VERDER?

We zien het Deltaplan Techniek Midden-Brabant als een vervolgstap in het lange-termijn proces om met alle relevante partners te werken aan vernieuwing, verbinding en verwezenlijking van de gezamenlijke initiatieven en ambities. Met de nu benoemde tien actielijnen willen we daar een nieuwe impuls aan geven. De volgende stap zal nu zijn om het Deltaplan Techniek concreet om te zetten naar uitvoering in de vorm van acties en projecten die hun beslag krijgen in 2018 en verder. Op onderdelen kan dit nog vragen om een nadere uitwerking in termen van organisatie en financiering. De TiB-coördinator zal hier als regisseur en aanjager een belangrijke rol in vervullen. Vanzelfsprekend zullen de samenwerkende partijen hier ook hun verantwoordelijkheid in gaan nemen.

Behalve het omzetten van de plannen naar actie is het van groot belang om verder te investeren in de noodzakelijke verbindingen tussen partijen en platforms en hun agenda's of programma's. Waar nodig zal met elkaar gesproken worden over het integreren van programma's, in het streven naar een betere onderwijs- en arbeidsmarktagenda voor de techniek. De Stuurgroep Smart Industry zal hier op inzetten, ondersteund door de TiB-coördinator en in samenwerking met de partners.

Gedurende 2018 zullen de uitvoering en de uitkomsten van het Deltaplan Techniek vanzelfsprekend gevolgd worden. Niet alleen om verslag te kunnen doen over de behaalde resultaten, maar zeker ook om de juiste keuzes te maken voor de doorontwikkeling van het Deltaplan Techniek in de komende jaren. Zoals het initiatief voor het Deltaplan Techniek is ontstaan zal het vervolg ook vorm krijgen: als product van de samenwerkende ondernemers, onderwijspartners en overheden die met elkaar de uitdaging aangaan om meer mensen te laten kiezen voor techniek en de maakindustrie in Midden-Brabant.

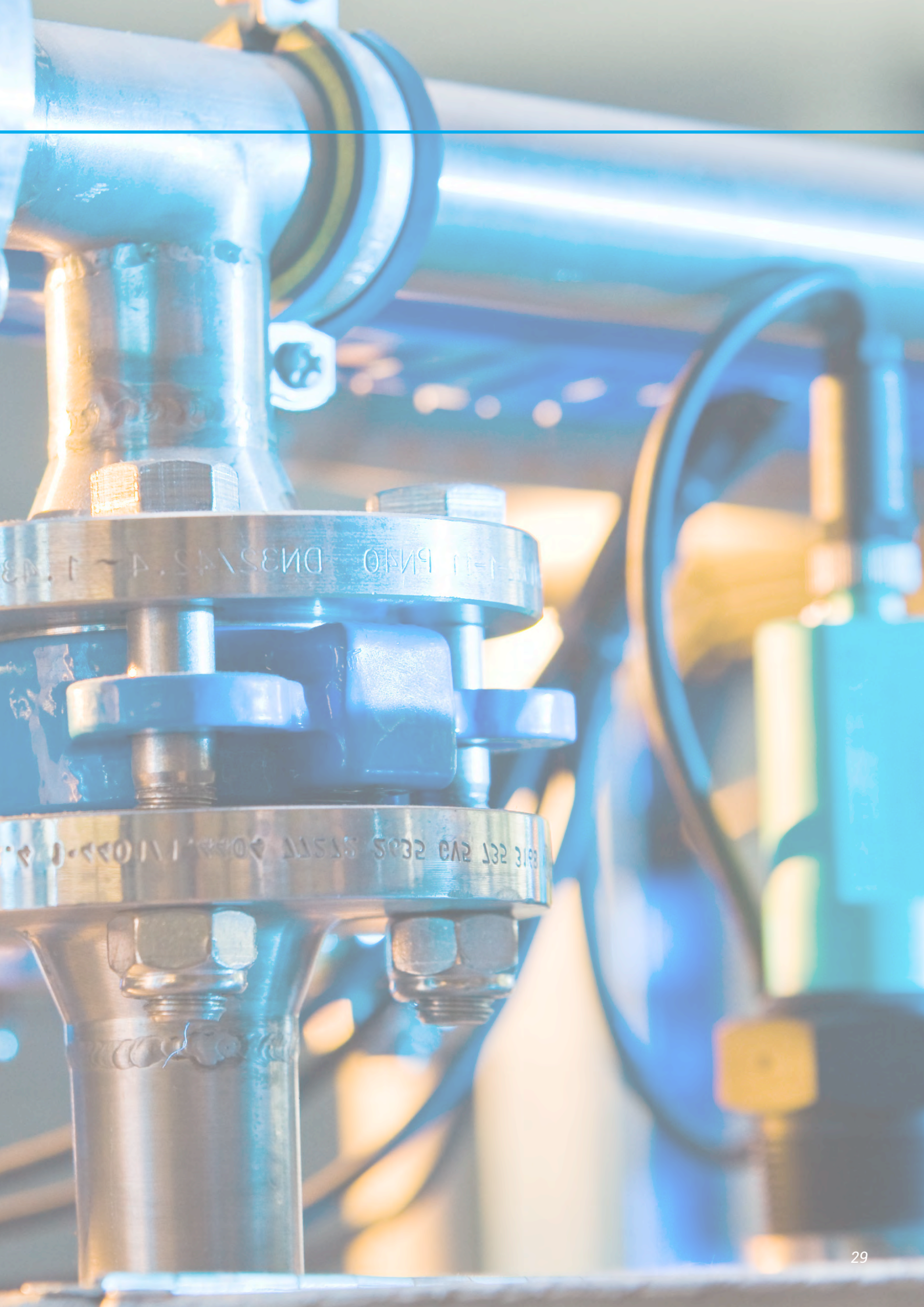

Bijlage 1. Groslijst uit de werksessies

In de eerste helft van 2017 is een reeks werksessies georganiseerd om de problematiek scherp te krijgen en de mogelijke actierichtingen te inventariseren.
Aan deze sessies hebben ondernemers(-)verenigingen, onderwijspartners en overheden deel genomen. Dit heeft geleid tot een omvangrijke groslijst aan ruwe ideeën en mogelijke acties, die zijn meegenomen in het verdere proces richting de 10 actielijnen van het Deltaplan Techniek. Voor de volledigheid volgt hier een weergave van die groslijst.

Onderwijs –onderwijs

- MBO ondersteunt technische workshops VMBO
- Aanbod: ROC techniek wil samen met VO scholen werken aan profielwerkstukken
- Hoe richten we ons meer op MBO4
- Instromen verruimen vanuit VMBO naar MBO zonder diploma
- Verkenning LWI traject vmbo-mbo instroom doorstroom eisen
- Kansen voor LWI /BBL-ers visualiseren in/na MBO
- Decanen stelselmatig bij technische/logistieke bedrijven langs laten gaan - netwerkbijeenkomst techniek
- Gezamenlijke talentlessen organiseren op 1 moment in de week met alle VO scholen om zo massa te maken en techniek te kunnen laten zien
- Leerlingen VO verplichten om kennis te maken met techniek
- Docenten mogelijkheden bieden kennis bijspijkeren met moderne techniek
- Doorlopende leerlijn intensiveren i.s.m. bedrijfsleven - BBL trajecten
- Cultuuromslag in de school. Van techniekprofiel naar D en P

Onderwijs – bedrijven

- Blijvend scholen van zittend personeel richting MBO onderwijs diploma gericht
- Sponsering leerroute VMBO Hoppenbrouwers
- Certificering van cursussen in samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven
- Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven informeert en ondersteunt de decanenkring
- www.S-BB.nl Jos Vissers en Gerard van Nuenen
- Kritiek van bedrijven op mismatch aansluiting MBO-bedrijven. Praat met elkaar en kom kijken
- Onderwijspakketten
- Structurele samenwerking met bedrijven in concrete acties
- Werknemers die lesgeven
- Lessen in het bedrijf
- Structurele stage die ook op de grens liggen van het bedrijf
- VO docenten samen met bedrijven lesmodules ontwerpen voor

technische lessen
- Uitwisselen docenten-bedrijfsmedewerkers
- Kennis docenten verbeteren
- Scholen - bedrijven bezoeken
- Bedrijfsscholen koppelen aan ROC 's (BOL en BBL)
- Promotie breed Electrotechniek: huisinstallatie, distributie, aannemers
- Verkorte opleiding ontwikkelen voor zijinstromers die bijv. elektrotechniek in willen
- Filmpjes maken over technische bedrijven in Tilburg ten behoeve van website “make it in Tilburg”
- Nog voor schoolkeuze meer aandacht of op een andere manier om interesse te wekken voor techniek
- Keuze maken VMBO techniek of zorg- schoolspecialisatie

- Verbinding maken met OTIB, zijn soortgelijke zaken aan het ontwikkelen om instroom te bevorderen
- Vlogger en rolmodellen zoeken om hetzelfde effect te hebben als CSI, Voice of Holland (instroom verhoogd)
- Als Bekijk een Bedrijf start , bedrijven ondersteunen met het aanbieden laten zien van zaken die aanspreken op kind niveau
- PO-VO-MBO in onderlinge afstemming, een eenduidige benadering van het bedrijfsleven
- PO benaderen het bedrijfsleven rondom de omgeving van de school.

Bedrijven-bedrijven

- Stop het outsourcen maakindustrie (lage lonen landen)
- Premies voor leerlingen die kiezen voor technische opleiding/ baangaranties
- Zet deuren van technische logistieke (aantrekkelijke) bedrijven open voor scholen (vo en PO)
- Enexis model met onderaannemers contracten personeel -Hoogeveen
- Ontsla je een medewerker/eindigt contract . Betreffende medewerkers doorzetten (met eerlijk verhaal) naar collega technisch bedrijf om uit stroom techniek te voorkomen
- Uitvragen grote bedrijven die samenwerken met aannemers
- Koppeling overkoepelende pool= betere vakkennis opdoen
- Mogelijkheid in contracturen verschillende bedrijven om werknemer aan te nemen (social Payrolling)
- Werkervaringsplekken aanbieden aan zij-instromers. Zodat zij-instromer op verschillende op verschillende soorten werk/bedrijven kan snuffelen en goede keuze kan maken

Bedrijven - Overheid

- Vacature route/ café
- Één voorlichter voor bedrijven met vacature tekorten om met hen mee te denken in mogelijkheden: subsidies, OTIB, UWV
- Kleine bedrijven verdwalen
- Opnieuw oppakken bekijk een Bedrijf
- EVC trajecten te lang, te zwaar
- Aansluiten branche/sector voor projecten experimenten
- Zij-instromers via gemeente + connect met uitzendpartners
- Interregionaal best practices
- UWV archief inzetten om het aantal werklozen om te scholen en in te zetten bij bedrijven met beroeps- tekorten (techniek)
- Techniek in Tilburg, bekend staan als techniekstad - meer bedrijven zoeken die hieraan bijdragen
- Smart industry robotisering (profielen, imago)

Onderwijs-Overheid

- Regelgeving instroom MBO
- Stoppen van diploma inflatie, sturen op kwaliteit i.p.v. uitval
- Maak 1 VMBO en laat scholen differentiëren in de klas.
  Geen niveau verschillen
- Lobby m.b.t. onderwijsregelgeving o.a. t.a.v. taal
- Meer middelen voor technisch onderwijs voor MBO scholen om bij te blijven in techniek
- Krachtig pleidooi voor opwaarderen basis/kader
- Web niveaus meer duidelijkheid diploma vergelijking
- Technische route
- Ontwikkeling & uitvoering leerlijn wetenschap & technologie PO; in samenwerking met het VO-MBO leerkrachten toerusten om de leerlijn W&T uit te voeren.

I've BEEN TECH'D
what about you?

Deltaplan Techniek Midden-Brabant

Vormgeving:
Buro Werktuig

MIDPOINT BRABANT

REGIO HART VAN BRABANT